

כל שעה פרק שני פסחים

קמח א מיי פ"ט מהל'
מעשה קרבנות
הלכה כב:
קמח ב מיי פ"ו מהל'
צבורים הל' יב
טו"ש ע"י ק"י שטט סעף
ח:
קב ג מיי ע"ס הלכה ד:

רבינו הגאון

ה"ש המעשה שהיא קמח
על גבי מוגלשין, פירוש
מוגלשין מים רותחין,
בית שמאי פוטרין ובי"ה
מחייבין. החליטה שהיא
מוגלשין על גבי הקמח,
כ"ש מחייבין ב"ה פוטרין.
ר' ישמעאל אומר משום
אביו כו'. קתני מיהת
והכמים אומרים בין
מעשה בין החליטה עשאן
באילפס פטורין בתנור
חייבין, קשיא לר' יוחנן.
אמר לך ר' יוחנן תנאי
הוא, וכך סידורא במסקנא
המוגלשין ב"ש פטורין
וב"ה מחייבין והוא הדין
לחליטה, ותנא אחר שונה
החליטה ב"ש מחייבין
וב"ה פטורין, והוה פירוש
תבא מי ששנה זו לא
שנה זו, אלא תרי תנאי,
וכל חד מייניהו רישא
וכ"ש חיה קתני לה
ופשוטה היא. ורדינן לא
כולי עלמא מעשה אילפס
פטורה, והכא בשחור
ועשאן בתנור, ת"ק סבר
כיון שחור ואפוא בתנור
לחם קרינא ביה, ור' יהודה
סבר אין לחם אלא האפוי
בתנור בלבד מעיקרא,
כלומר מתחילה ועד סוף.
אמר רבא מאי טעמא
דרי יהודה כו'. ואסיקנא
הדריק פת בתנור מבפנים
והרתח מבחוץ היינו
מעשה אילפס, הדריק
מבפנים ואבוקה כנגדו
רוב עניים עושין כן.
אמר ר' אסי עישה של
מעשר שני לדברי ר' מאיר
פטורה מן החלה לדברי
ר' יהודה חייבת בחלה.

ותנא קמח מאי שנא החליטה. תימנה לר"י מאי קבעי מינה נימא
דמר סבר עילאה גבר ומר סבר תתאה גבר^א ומיך ר"י
דקפסיק ותני אע"ג דלית ביה אלא שיעור חלה מזומנא ולהכי קבעי
מ"ש דבין עילאה גבר ובין תתאה גבר אי אפשר שלא יתבשל
אמר ר' רבי יוחנן תנאי היא
דתנאי. לא אילטרין
לאשכוחי תנאי אלא ללישנא דאמרי
לה זה וזה לפטור אצל ללישנא דזה
וזה לתיוב איכא תנאי בהך זרייתא
גופא דע"כ הא דמחייבא היינו
באילפס דאי צמורא אצל באילפס
פטור א"כ ר' ישמעאל זבדי יוסי
היינו חכמים^ב. **דבולאי ע"מא**
מעשה אילפס פטורים. פסק ר"ח
כר"ל מדקאמר דכולי עלמא מעשה
אילפס פטורין ועוד דתיב רבה ורז
יוסף אחוריה דר' זירא אילבא דר"ל
מירי^ד ולר"י נראה דכר' יוחנן קיי"ל
מדלא חשיב לה צהחולץ (יבמות לו).
צבדי ג' דהלכה כריש לניש לגבי רבי
יוחנן ואומר ר"י דעל ידי משקה
מודה ר' יוחנן דמעשה אילפס פטור'
ואין מצדך עליו המוילא כדמוכח
צירושמי דמסכת חלה צפרק קמא
דחלה אמר ר' יוחנן כל שהאור מהלך
תחתיו חייב צחלה ומצרכין עליו
המוילא ואדם יואץ זה ידי חובתו
צפסק ריש לקיש אמר אינו חייב
צחלה ואין מצרכין עליו המוילא ואין
אדם יואץ זו ידי חובתו צפסק ואמר
ר' יוחנן וצבד שיהא על ידי משקין^ה
ואומר רבינו תם דדווקא צבילתו
רבה פליגי דר' יוחנן סבר אפייתו
באילפס עושהו לחם וחייב צחלה
ור"ל סבר אין עושהו לחם ופטור
אצל צבילתו עבה כולי עלמא מורו
דחייב צחלה אפי' על ידי משקה^ו דהא
חייב חלה הוי משעת גלגול כדמוכח
צבמה דוכתי וכן משמע צמס' חלה
(פ"א מ"ה) דתנן עישה שתחלתה
וסופה סופגינן פטורה מן החלה
תחלתה סופגינן וסופה עישה
תחלתה עישה וסופה סופגינן חייבת
צחלה ונראה לרבינו תם דדכי נמי
מצרכין עליו המוילא ומציא ראייה
ממנחות (דף ע"ה) ומכילד מצרכין
(צרכות לו) דלמר היה עומד ומקריב
מנחה צירושלים אומר שהחיינו נטלו
לאוכלו אומר המוילא וקפסיק ותני
כל המנחות אפי' מנחת מחבת
ומרחשת אע"פ שמתוגנת בשמן ואין
סביר לחלק בין מים לשמן א"כ על
לפנולוי ופניטולוי^ז אומר צורא מיני
מוזנות ועל גלטוני^ח וירבליי מצדך
המוילא ועל אופלטקיי^ט נראה שאין
מפרישין ממנו חלה אפילו יש הרבה צל אחד כשיעור חלה אע"פ שהסל מרפס לחלה ואע"ג דערייתא אמרינן צבילד מצרכין (טס) דחייב
צחלה ומצרכין עליו צורא מיני מוזנות^י הוא כדמפרש התם דגובלא צעלמא הוא ואינו סועד הלז ורבינו תם היה אומר דאף על גרימוליי
אין מצדך המוילא דלית צהו תוריתא דנהמא אף על גב דמסתמא חייב צחלה: **ל' חם שאין אפוי בתנור אחד.** ואם תאמר מנלן לחלק
בין צבילה רכה ובין צבילה קשה והלא אינו תלויה לר' יהודה אלא באפוי בתנור אחד ואומר רבינו תם דהכי פירושו לר' יהודה לחם האפוי
בתנור וכו' לחם שרגילין לאפות בתנור היינו צבילתו קשה: **הדריק מבפנים והרתחה מבחוץ מהו.** לפ"ה דמפרש שצבילפס
תימנה אם כן צמאי סבר רבה דפליגי רבי יוחנן וריש לקיש ע"כ צבדיק מבפנים והרתחה מבפנים אם כן מאי מיעביא ליה לרז יוסף צמר
הכי דצדיקה מבפנים ואבוקה כנגדו מהו^{יא} ונראה לר"י דהכא צבדיק בתנור מיידי ומיעביא ליה כיון דתנור הוא לא חשיב מעשה
אילפס או דילמא לא שגא ולרז יוסף מיעביא כשהצדיק בתנור ולא הסיקו אלא מתבשל מהיסק כשנגדו וכן פירש רבינו חננאל:

אחד מכל קרבן אחד^א שלא יטול פרום
והכא כמאן דפריסא דמאי קמ"ל^ב מיתבי
המעיסה בית שמאי פוטרין וב"ה מחייבין
החליטה בית שמאי מחייבין ובית הלל
פוטרין איזהו המעיסה ואיזהו החליטה
המעיסה קמח שעל גבי מוגלשין החליטה
מוגלשין שעל גבי קמח ר' ישמעאל ב"ר
יוסי אומר משום אביו זה וזה לפטור
ואמרו לה יזה זה לחיוב וחכמים אומרים
אחד זה ואחד זה עשאן באילפס פטור
בתנור חייב ותנא קמח מאי שנא המעיסה
ומאי שנא חליטה אמר רב יהודה אמר
שמואל וכן א"ר יהודה^ג ואיתימא ר' יהושע
בן לוי כמחלוקת בוו כך מחלוקת בוו^ד ותברא
מי ששנה זו לא שנה זו קתני מיהת וחכמים
אומרים אחד זה ואחד זה שעשאן באילפס
פטור בתנור חייב תיובתא דר' יוחנן אמר
לך ר' יוחנן תנאי היא דתנאי יכול היא
מעיסה וחלוטה חייבין בחלה ת"ל ילחם ר'
יהודה אומר אין לחם אלא האפוי בתנור
ר' יהודה היינו תנא קמח אלא לאו מעשה
אילפס איכא בינייהו תנא קמח סבר מעשה
אילפס חייבין ור' יהודה סבר מעשה אילפס
פטורין לא דכולי עלמא מעשה אילפס
פטורין והכא כגון שחור ואפוא בתנור קא
מיפלגי דתנא קמח סבר כיון שחור ואפוא
בתנור לחם קרינן ביה ור' יהודה סבר
אין לחם אלא האפוי בתנור מעיקרא וכיון
דמעיקרא לאו בתנור אפייה לאו לחם הוא
אמר רבא מאי טעמא דר' יהודה דכתיב
^הואפו עשר גשים לחמכם בתנור אחד לחם
האפוי בתנור אחד קרוי לחם ושאין אפוי
בתנור אחד אין קרוי לחם יתיב רבה ורב
יוסף אחוריה דרבי זירא ויתיב ר' זירא קמיה
דעולא אמר ליה רבה לר' זירא בעי מיניה
מעולא הדריק מבפנים והרתחה מבחוץ מהו
אמר ליה מאי אימא ליה דאי אמינא ליה אמר
לי הי ניהו מעשה אילפס א"ל רב יוסף לרבי
זירא בעו מיניה מעולא הדריק מבפנים ואבוקה
כנגדו מהו אמר ליה מאי אימא ליה דאי
אמינא ליה אמר לי רוב עניים עושין כן אמר
רב אסי^ו עישה של מעשר שני לדברי ר' מאיר
פטורה מן החלה לדברי חכמים: חייבת בחלה
מצות

אחד מכל קרבן. תרומה לה' לכהן הזורק וגו'. ארבעת מינין היו
זה של עשר עשר חלות ומכל מין ומין נותן אחד לכהן והשאר
לבעלים וכתיב אחד שלל יתן לו פרוסה: **המעיסה.** החליטה:
פוטרין. מן החלה: **מוגלשין.** רותחין: **וטנא קמח רז.** צרישא
מהדר גמרא לפירושא דצרייתא דלא
תהוי משצתתא והדר מסיים מילתיה
ומותיב תיובתא מינה לרבי יוחנן:
כמחוקס צוו. כלומר המחייב צוו
מחייב צוו והפוטור צוו פוטור צוו
ורישא דמפיך פלוגמיהו לאו חדא
תנא אמרינהו וקשיין אהדדי ומי
ששנה זו לא שנה זו. האי תנא אית
לי דמחומרי צית שמאי ומקולי צית
הלל היא ותנא חליטה והוא הדין
למעיסה והאי אית ליה דמקולי צית
שמאי וחומרי צית הלל היא ותנא
המעיסה והוא הדין לחליטה:
פנרא. קשיין אהדדי: **טנא קמח**
סבר מעשה אילפס חייבין. והכי
קאמר יכול תנא המעיסה והחליטה
חייבין צחלה ת"ל לחם והני לאו
לחם נינהו דקודם לישתן מצושלין
צרותחין הן אצל מעשה אילפס שלא
נאפו אלא על האור קרובין הן
למעשה תנור ולחם נינהו ומייב
ואפי' הדציק ולצקוף הרתיח ואמר
ליה ר' יהודה מעשה אילפס נמי
פטורין דאין לחם אלא האפוי
בתנור: **שחור ואפאן צמורה.**
למעשה אילפס והכי קאמר תנא
קמח ת"ל לחם והני לאו לחם
נינהו דמצושלים צמים הן והוא
הדין למעשה אילפס נמי שדציק
ולצקוף הרתיח נמי לאו לחם
נינהו אצל חור ואפאן צמור לחם
קרינא ציה: **ור' יהודה סבר.**
אפוי בתנור אחד צעינן ולא צעינן
תנורים כגון אילפס ותנור: **הדציק**
מצפנים. הלחם צבילפס: **והרתיח**
מצחון. שנתנה על האור כמו
שאנו עושים: **מהו.** מי הו
לחם: **הי ניהו.** אלו הן מעשה
אילפס שחלקו צו חכמים ר'
יוחנן וריש לקיש: **ואבוקה כנגדו.**
מלמעלה ומוס האש לוהט צבילפס
וממחר אפייתו מהו מי הו כעין
תנור או לא: **רוב עניים עושין.** כל
מעשה אילפס כן שאין להם עניים
ובכך הוא ממחר לאפות: **לדברי**
רבי מאיר. דלמר צפרק שני
דקדושין (דף נד): מעשר ממון גבוה
הוא פטורה מן החלה כדמפרש
דעריסותיכס כתיב^ז ולא של גבוה:
ומלא

אחד שלא יטול פרום.
אחד שלל משמע (מנחות
עו. מנחות). **כמאן**
דפריסא דמאי. שאין
לחם כל צרכה אפי' דאין
חוקט נמשס ממנה
כפריסא דמאי. לפי
(שם עו). **לדברי ר'**
מאיר. פטורה מן
החלה. דכתיב עריסותיכס
והאי דצנהו ה"ל, אפי'
דאיכא תמר אילנה, כיון
דלית צה דין שאר חלה,
לאו דרייה הוא (סוכה לה).

מוסף רש"י

אחד שלא יטול פרום.
אחד שלל משמע (מנחות
עו. מנחות). **כמאן**
דפריסא דמאי. שאין
לחם כל צרכה אפי' דאין
חוקט נמשס ממנה
כפריסא דמאי. לפי
(שם עו). **לדברי ר'**
מאיר. פטורה מן
החלה. דכתיב עריסותיכס
והאי דצנהו ה"ל, אפי'
דאיכא תמר אילנה, כיון
דלית צה דין שאר חלה,
לאו דרייה הוא (סוכה לה).

מוסף תוספות

א. והיינו טעמא דב"ה
דמחייב גבי המעסה,
משום דקטבירי התאה בבר,
כלומר המוגלשין שחתת
הקמח גביר ואופין הקמח,
והוה לחם גמור וכו'. מוס'
כ"פ. ובחיי הר"ן כתב
בוה"ל. דב"ש סברי
דחתאה גבר ומשום הכי
פטרי בקמח ע"ג מוגלשין
לפי שכבר נתבשל במים
ושבו אינו עושה פת אעפ"י
שחור ואפוא וכו'. ע"ש.
ב. עין מוס' ר"פ וחדושי
ה"ר"ן. ג. דאמרי עשאן
באילפס פטורי. מוס'
ה"ר"ן. ד. דאי ר' יוחנן לא
פטר אלא אפוא בחמה.
ט. ה. כלומר בהא
מודיעא לך. טס.
ו. [נד] וסופר לבשלו במים
או לטגו בשמן. טס.
ז. אין לומר כמו כן אפי'
דמחייב ר' יוחנן מעשה
אילפס מ"מ אין מצרכין בו
המוציא. מוס' שאין.
ח. היינו הדריק מבפנים
והרתחה מבחוץ דפליגי
ביה ומשמע דרב יוסף לא
נחלק על רבה בפלוגמיהו
דר"ל. מוס' ה"ר"ל.

אמ"ת

מסורת הש"ס

א) [סו"ס ס': וט"ז] 3) פסהדרין קוב: [סו"ס לה: א] 4) [לעיל לה: א] 5) כי"מ דף נג: פסהדרין קוב. מ"ש פ"ג [מ"ז] וזכתי מט, 6) [הואיל רש"ש, א] 7) [לה: א] 8) [נס: ח] 9) [נעיל לה: ט] 10) [דברים ד'] 11) [דף לה: א] 12) [ז"ל בבר, ט] 13) [וע"ע חו"ס סוכה לה: ד"ה דלי נעיל, ט] 14) [ז"ל דושתמח,]

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ר"א ב' א"א לבא לקוח לרבנן ג"כ אינו נפדה. ממה לו דלמאי תריך ליה הוכחה. הא מפורש בן כרך ממני ענשה דקמי נכספא א"ל לא חס אמרת כמעשר שני ענשו שכן נפדי בריחוק מקום חמיר לקוח שאינו נפדי ענשו בריחוק מקום ומתעשר כן לרבנן משהא דרבנן מרוז לו ביה:

הנהגות מהר"ב

רנשבורג
א) בתוס' ד"ה אמ"י לחס וכו' ורש"י א"ל מ"ק דלענין לעיל קרא לכתוב שמה שיפריש יהיה שלו. כ"כ ע"פ ש"ס שאנת אמ"י לקוח שאינו נפדי ענשו כד"ה אמ"י נגד ש"ס דחולין דף ק"א פ"א שפ"ט מע"י שפ"ט חל מולין את המעשר ע"י ו"ע:

מוסף רש"י

ר' יהודה אומר יקבר. דקא כפי לא חלס למתפס פדיונו (ב"מ נב).

מוסף תוספות

א. ויש לו חלק בכהן או ללוי באתרו אחריו. מוס' שאק. ב. משום דאינו יוצא באחריו דשתות, שאם היה נותן תרומה או מעשר יהיה אחריו חסר ויהיה פסול. מוס' ר"פ. ג. כיון דיש לו שותפות מחובתו שלו יוצא בו משום מצה. ס"ד. ואינו נאכלת בכל מושבות אלא ע"י טומאה. מוס' סוכה. ה. דכל מעשר סוכה לאכול בירושלים. מוס' חל"ס. ו. דשם מעשר שני והבאתו לירושלים ענין אחד ושם אחד הוא. מוס' שאק. ז. דמשולחן גבוה קא זכר. מוס' חל"ס. ח. דלענין עשייה מיריגן דבעינן שתיה עשויה לשם אכילה שבעה ימים. מוס' ר"פ [לקמן ע"ג].

רבינו הגאון

וכן מצה של מעשר שני, וכן אחרון של מעשר שני אין יוצאין בהן ידי חובה. ודייק מהא עישה של מעשר שני פטורה מן החלה ודברי ר' מאיר, וחכמים אומרים חייבת, נימא מרבחה פליגי בהני גמי פליגי. ודחינן דלא לעולם לא פליגי, ושאי

ומזה של מעשר כו' לדברי ר"מ אין אדם יוצא בה. ואפילו לא דריש עוני לשון זנינות זעינן מזה שלו ולא של גבוה ולקמן פריך מי חביב מנחם: **הכי קאמר לימא.** מסייעא הא לכל מילתיה דרב אסי דמדהא פליגי בצמרוג נמי פליגי: **פרי זימני.** אבל התם לכס

למעוטי שאול ויגזול אבל אחריו של מעשר שני האפי' דלמיהידי ליה לאכילה נפיק ביה ואפילו לר"מ: **דריז יוסי הגלילי.** דאמר לעילוי יא זה שאינו נאכל באנינות: **בחולין.** לאחר שנטלה חלתו לא נפיק בחולין דידיה: **כי טבעי לך לר"ע.** דלא דריש אנו ומיהו היתר צמוצות זעי כדמעט לעילוי צבורים מהאי טעמא ומעשר שני ריבה משום דלית ביה היתר מושבות אפי' לאחר שנכנס לירושלים חס נטמא כרזי אלעור: **לשריפה אזול.** דתרומה אפי' לה היתר צמוצות משום דמעשר שני הוא וזכר דקלטוה מחילות לית ליה פדייה: **או דילמא הואיל ואילו לא קרא עליה שם חלה איס לה הישר צמוצות.** חס נטמא ונפיק השתא נמי לא פקע תורת מלה מינה משום קריאת שם חלה דהא חלה צעלמא לא נפקא מכלל מלה דמתנן מתינתין ויהכניסו בחלה חלה הא לחודה משום דאסורה ליה צמוצות ואמרינן הואיל ונפיק: **לקוח בכסף מעשר שני.** בירושלים כדכתיב ונתתה הכסף בכל אשר תואה נפשך וגו': **ואליבא דרבנן.** דפליגי עליה דרבי יהודה ואמרי לקוח בכסף מעשר שנטמא יפדה דלמימא למיתפס פדיונו לא טבעי לך דלף על גב דך חלה לית לה היתר צמוצות דכל זמן שלא נטמא אפי' לה פדייה בירושלים ומשעטמא שוב ליה לא היתר אכילה דהא חלה היא אפילו לא אמרינן הואיל ואילו לא קרא עליה שם היה לה היתר צמוצות על ידי טומאה דנפיק בה אף בירושלים השתא נמי נפיק כדאמנן בענשר גופיה: **יקבר.** כל לקוח בכסף מעשר שני שנטמא משום דקלישא קדושהיא ולא חלים למיתפס פדיוניה ולא נמי לא קרא עליה שם חלה לא היה ליה היתר צמוצות: **מאי מי אמרינן הואיל ואי לאו לקוח הוא.** כלומר הואיל ומעשר שני גופיה דלמי האי מחמתיה וקיל האי מיניה נפקין במנה דדידי דלית ליה היתר צמוצות על ידי טומאה והא דלית ליה היתר לאו חומרא הוא לנדיה חלה הוא חומרא דלא חלים למיתפס פדיונו הלכך לא חמיר כדמעיקרא ופי משום דחלה הוא וצלאו לקוח נמי לית ליה היתר הכא נמי נימא הואיל אחרונה הואיל ואילו לא קרא עליה שם ולא לקוח הוא: **או דילמא חלה הואיל אמרינן.** כגון חלת מעשר גופיה דלא נפיק בה חלה ע"י הואיל ואי לא קרא עליה שם אי נמי חולין של לקוח לא נפיק בה חלה ואי לא קרא עליה שם חלה אמרינן הואיל ושרי אבל חלת לקוח דבעי תרי הואיל לא אמרי' ואת צמלת מעשר גופיה נמי תרי הואיל איכא הואיל ואי לא קרא עליה שם היתר ואי מיטמא פריק לה ואת ליה היתר צמוצות שני בירושלים דבר שיש צידו לעשות לגרוס לה וטומאה מיד ופריק: **מספדהא שם מעשר חלה הוא.** וכי היכי דנפיק צמעשר נמי צמלת הלקוח דהא מכה מעשר צאה ולא מחמירין ליה מיניה: ולאכול באנינות והא דלא פריך שאין נעשה להיות מנחם חלה

כל שעה פרק שני פסחים

לח.

אתיא לחם לחם. הקשה ר"י דאורליג"ש כיון דילפינן לחם לחם דבעינן מזה שלכם אמאי איצטרך לעילוי למעוטי שלא יא צטבל מי שאיסורו משום כל תאכל חמץ כו' תיפוק ליה דבעי שלכם וצבל אינו שלכם דהא אחריו של דמאי דמכשרי צ"ה צלוצב הגזול

מצות של מעשר שני לדברי ר' מאיר אין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח לדברי חכמי יוצא בה ידי חובתו בפסח אחריו של מעשר שני לדברי ר' מאיר אין יוצא בו ידי חובתו ביום טוב לדברי חכמים אדם יוצא בו ידי חובתו ביום טוב מתקוף לה רב פפא בשלמא עיסה דכתיב¹ עריסותיכם משלכם אתרוג נמי דכתיב² ולקחתם לכם³ לכם משלכם היא אלא מצה מי כתיב מצותכם אמר רבא ואיתימא רב יימר בר שלמיא אתיא לחם לחם כתיב הכא⁴ לחם עוני וכתיב התם⁵ והיה באכלכם מלחם הארץ מה להלן משלכם אף כאן משלכם לימא מסייע ליה עיסה של מעשר שני פטורה מן החלה דברי ר"מ וחכמים אומרים חייבת לימא מסייע היינו הך הכי קאמר (ליה) לימא מדפליגי בעיסה בהנך נמי פליגי או דילמא שאני התם דכתיב עריסותיכם עריסותיכם תרי זימני בעי ר' שמעון בן לקיש מהו שיצא אדם ידי חובתו בחלה של מעשר שני בירושלים אליבא דר' יוסי הגלילי לא תיבעי לך השתא בחולין לא נפיק בחלתו מיבעיא כי תיבעי לך אליבא דר' עקיבא בחולין הוא דנפיק דאי מיטמו יש להן היתר במושבות אבל חלה דאי מטמיא לית לה היתר במושבות ולשריפה אזולא לא נפיק או דילמא אמרינן הואיל ואילו לא קרא עליה שם ואיטמי אית לה היתר במושבות ונפיק בה השתא נמי נפיק איכא דאמרי הא ודאי לא תיבעי לך דודאי אמרינן הואיל כי תיבעי לך חלה הלקוח בכסף מעשר שני ואליבא דרבנן לא תיבעי לך כיון דאמרי יפדה היינו מעשר כי תיבעי לך אליבא דר' יהודה דאמר יקבר דחנן ה' הלקוח בכסף מעשר שני שנטמא יפדה ר' יהודה אומר יקבר מי אמרינן הואיל ואי לא לקוח הוא והואיל ולא קרא עלי' שם ואיטמי יש לו היתר במושבות ונפיק בי' השתא נמי נפיק ביה או דילמא חלה הואיל אמרינן תרי הואיל לא אמרינן אמר רבא מסתברא שם מעשר חלה הוא: **חלת תורה ורקיקי גזיר וכו':** מנה"מ אמר רבה דאמר קרא ושמרתם

(זכחים דף מט.) פריך ולא מנינו שטפל חמור מן העיקר והרי מעשר הוא נפדה ולקוח אינו נפדה דמתן הלקוח שנטמא יפדה נטמא חלה לא נטמא לא והיינו צמחוק מקום דכה"ג מעשר ענמו נפדה ובע"א לא הוי טפל חמור מן העיקר אלא נטמא לקוח לרבנן נמי אינו נפדה טהור צמחוק מקום ומיך ר"י דהתם מיירי מדרבנן:

חל"ת תורה ורקיקי גזיר. נראה לר"י כפי"ה דמיירי שלא נשחט עליהם הנזבח ולא הוקדשו דאי הוקדשו תיפוק ליה דבעינן מנחם דאמרינן לעיל לחם לחם ועוד קאמר למכור צבוק יוצאין בהן משמע דצבל הוקדשו למיירי וה"פ מנה המשתמרת לשם חלה ליוס אחד אקרא⁶ דמשתמרת סמיך⁷ דבעינן שתהא נשמרת לשם צבחה והא דפריך ומיפוק ליה שאין נאכלין באנינות ושאיין נאכלין בכל מושבות ה"פ שאין נעשה לאכול בכל מושבותיכם לגבוה כיון דלא תבז דהדיא פסול דמנחם לא שייך למיפך הכי: **זאת**

על ידי משקין [פי' שנחבשל במשקין ולא במים]. והא דתאני יוצאין בסופגנין שנעשו על ידי האור, ומקום לה ריש לקיש כשהוא מהלך עליהם מן הצד. ובהאור מהלך תחתיו, הרתיח ובסוף הרביק שלא על ידי משקה לחם קרי ליה. ירושלמי בתחלת חלה. ר' שמאל בר נחמן שמע להון כלהון מן הדין קרא. ושם חטה שורה ושעורה נטמן ונטמא גבולתו. חטה כמשמעה, שורה זו שבלות שועל, ולמה נקרא שמה שורה שהיא עשויה כשורה, ושעורה כמשמעה, ויסמן זה השפוק, ונטמא אלו כוסמין, גבולתו על כאל גבולתו של לחם, וכי למיך מרבי קבלה אמר ר' סימן מרמזי וסמיו למשפט אלהיו יורנו, כמי שהוא של דבר תורה. חלות תורה ורקיקי גזיר עשאן לעצמו אין יוצא בהן, מנא לן אמר (רבא) [בהן]

עין משפט

קנא א מיי פ"ו מהל מנה הלסס ת: קנב ב מיי פ"ו מהל לולג הלסס ב: קנג ג מיי פ"ו מהל מנה הל' ז טו"ש"ע ח"ס פי' תנ"ד טעף ד: קנד ד מיי פ"ו מהל מעשר שני הל' א ב: קנה ה ו מיי פ"ו מהל מנה הלסס ט:

תורה אור השלם

- ראשית ערשבתם חלה תרימו תרומה בתרומת גרן פן תרימו אקו: במדבר טו כ
- ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ דרדר כפת תקורים וענף עץ עבת וערבי החל ושמתם לפני יי אלהיכם שבעת ימים: ויקרא כג מ
- לא תאכלו עולין ממנו שבעת ימים תאכל עולין מצות לקח עני כי בחפזו יצאת מארץ מצרים למען חזר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך: דברים טו ג
- והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה במדבר טו ט

רבינו הגאון

אחריו ואפילו בירושלים, שנאמר כי לא תוכל שאמו, ואין שאת אלא אכילה שנאמר וישא משאת מאת פניו אלהם, אבל חלה דאי מטמיא נטרפה לא נפיק בה, או דלמא הואיל ואילו היה מטמיא מקמי דנקרי עליה שם חלה הוה נפיק בה השתא נמי נפיק בה. איכא דאמרי הא נמי לא תבעי לך דבודאי אמרינן נפיק בה, דאמרינן הואיל וכו' לא נטמא נמי נפיק בה כי נטמא הואיל. כי תיבעי לך בחלת לקוח, כלומר קנה חטים מכסף מעשר שני ועשה מהן עיסה והוציא חלה, ואליבא דרבנן דאמרי לקוח שנטמא יפדה לא תיבעי לך דבודאי נפיק דהיינו מעשר, כי תיבעי לך אליבא דר' יהודה דאמר יקבר, דתנן במעשר שני פ' שליש לקוח בכסף מעשר שני שנטמא יפדה, ר' יהודה אומר יקבר. מאי מי אמרינן הואיל ואילו [לא] היה לקוח, והואיל ולא היה קורא לעילוי שם חלה הוה נפיק בחולין דמעשר שני, השתא נמי נפיק דאמרינן הואיל. או דלמא חלה הואיל אמרינן תרי הואיל לא אמרינן. אמר רבא מסתברא שם מעשר, כלומר כיון שאומר הואיל במעשר לא שנת חד ולא שנת תרי. וסוגיא דשעתין סלקא דאין קורי לחם אלא האפו בתורה. אבל מעשה אילפס פטור מן החלה, ואין מברכין עליון המוציא לחם, ואין אדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח, ואשכחן בתלמוד ארץ ישראל בחלה אמר ר' יוחנן ובלבד מעשה אילפס

זאת

על ידי משקין [פי' שנחבשל במשקין ולא במים]. והא דתאני יוצאין בסופגנין שנעשו על ידי האור, ומקום לה ריש לקיש כשהוא מהלך עליהם מן הצד. ובהאור מהלך תחתיו, הרתיח ובסוף הרביק שלא על ידי משקה לחם קרי ליה. ירושלמי בתחלת חלה. ר' שמאל בר נחמן שמע להון כלהון מן הדין קרא. ושם חטה שורה ושעורה נטמן ונטמא גבולתו. חטה כמשמעה, שורה זו שבלות שועל, ולמה נקרא שמה שורה שהיא עשויה כשורה, ושעורה כמשמעה, ויסמן זה השפוק, ונטמא אלו כוסמין, גבולתו על כאל גבולתו של לחם, וכי למיך מרבי קבלה אמר ר' סימן מרמזי וסמיו למשפט אלהיו יורנו, כמי שהוא של דבר תורה. חלות תורה ורקיקי גזיר עשאן לעצמו אין יוצא בהן, מנא לן אמר (רבא) [בהן]